॥ सा विद्या या विमुक्तये ॥

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

'ज्ञानतीर्थ', विष्णुपुरी, नांदेड – ४३१ ६०६ (महाराष्ट्र राज्य) भारत

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

'Dnyanteerth', Vishnupuri, Nanded - 431 606 (Maharashtra State) INDIA

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

Established on 17th September, 1994, Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with'B++' grade

Fax : (02462) 215572

Academic-1 (BOS) Section

website: srtmun.ac.in

Phone: (02462)215542

E-mail: bos@srtmun.ac.in

मानवविज्ञान विद्याशाखे अंतर्गत राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार पदवी द्वितीय वर्षाचे अभ्यासक्रम (Syllabus) शैक्षणिक वर्ष २०२५–२६ पासून लागू करण्याबाबत.

प रि प त्र क

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक २७ मे २०२५ रोजी संपन्न झालेल्या मा. विद्यापरिषद बैठकीतील विषय क्रमांक १७/६१–२०२५ च्या ठरावानुसार मानवविज्ञान विद्याशाखेतील राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण–२०२० नुसारचे पदवी द्वितीय वर्षाचे अभ्यासक्रम (Syllabus) शैक्षणिक वर्ष २०२५–२६ पासून लागू करण्यास मा. विद्यापरिषदेने मान्यता प्रदान केली आहे. त्यानुसार मानवविज्ञान विद्याशाखेतील बी. ए. द्वितीय वर्षाचे खालील विषयाचे अभ्यासक्रम (Syllabus) शैक्षणिक वर्ष २०२५–२६ पासून लागू करण्यात येत आहेत.

01	B.A. English	11	B.A. N.C.C.
02	B.A. History	12	B.A. Political Science
03	B.A. Sociology	13	B.A. Administrative Service
04	B.A. Economics	14	B.A. Marathi
05	B.A. Public Administration	15	B.A. Urdu
06	B.A. Geography	16	B.A. Psychology
07	B.A. Sanskrit	17	B.A. Kannada
08	B.A. Pali	18	B.A. Hindi
09	B.A. Military Science		
10	B.A. Philosophy		

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या **www.srtmun.ac.in** या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून द्यावी, ही विनंती.

'ज्ञानतीर्थ' परिसर,
विष्णुपुरी, नांदेड – ४३१ ६०६.
जा.क्र.:शै–१/एनइपी/मानवविज्ञानपदवी/२०२५–२६/117
दिनांक ०५.०६.२०२५

सहाय्यक कुलसचिव
शैक्षणिक (१–अभ्यासमंडळ) विभाग

प्रत : माहितीस्तव तथा कार्यवाहीस्तव.

१) मा. कुलगुरू महोदयांचे कार्यलय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
२) मा. प्र. कुलगुरू महोदयांचे कार्यलय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
३) मा. आधिष्ठाता, मानवविज्ञान विद्याशाखा, प्रस्तुत विद्यापीठ.
४) मा. संचालक, परीक्षा व मुंल्यमापन मंडळ, प्रस्तुत विद्यापीठ.
५) मा. प्राचार्य, सर्व संबधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
६) सिस्टीम एक्सपर्ट, शैक्षणिक विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ. याना देवून कळविण्यात येते की, परिपत्रक अभ्यासक्रम संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात यावेत.

SWAMI RAMANAND TEERTH
MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED - 431 606

(Structure and Syllabus of Four Years Multidisciplinary Degree Program with Multiple Entry and Exit Option)

UNDERGRADUATE PROGRAMME OF HUMINATIES

Major in **DSC** Minor in **DSM MARATHI**

Under the Faculty of Humanities

Degree Second Year Programme
Semester III & IV

Effective from Academic year 2025 - 2026

Forward by the Dean, Faculty of Humanities

From the Desk of the Dean :

To meet the challenge of ensuring excellence in undergraduate programme Humanities education, the issue of quality needs to be addressed, debated and taken forward in a systematic manner. Accreditation is the principal means of quality assurance in higher education. The major emphasis of accreditation process is to measure the outcomes of the program that is being accredited. In line with this Faculty of Humanities of Swami Ramanand Teerth Marathwada University Nanded has taken a lead in incorporating philosophy of outcome-based education in the process of curriculum development.

Faculty of Humanities , Swami Ramanand Teerth Marathwada University Nanded, in one of its meetings unanimously resolved that, each Board of Studies shall prepare some Program Educational Objectives (PEO's) and give freedom to affiliated Institutes to add few (PEO's) and course objectives and course outcomes tobe clearly defined for each course, so that all faculty members in affiliated colleges understand the depth and approach of course to be taught, which will enhance learner's learning process. It was also resolved that, maximum senior faculty from colleges and experts from industry to be involved while revising the curriculum. We are happy to state that, each Board of studies has adhered to the resolutions passed by Faculty of Humanities, and developed curriculum accordingly. In addition to outcome-based education, semester-based credit and grading system is also introduced to ensure quality of education.

Semester based Credit and grading system enables a much-required shift in focus from teacher-centric to learner-centric education since the workload estimated is based on the investment of time in learning and not in teaching. It also focuses on continuous evaluation which will enhance the quality of education. Swami Ramanand Teerth Marathwada University Nanded has taken a lead in implementing the system through its affiliated Institutes and Faculty of Technology has devised a transparent credit assignment policy and adopted ten points scale to grade learner's performance. Credit assignment for courses is based on 15 weeks teaching learning process, however content of courses is to be taught in 12-13 weeks and remaining 3-2 weeks to be utilized for revision, guest lectures, coverage of content beyond syllabus etc.

Credit and grading based system will be implemented for First Year of Humanities from the academic year 2023-20124. Subsequently this system will be carried forward for Second Year Humanities in the academic year 2024-2025, for Third Year and Final Year Humanities in the academic years 2025-2026and 2026-2027 respectively.

Dean, Faculty of Humanities,
Associate Dean, Faculty of Humanities
Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

From Desk of Chairman, Board of Studies of the Subject Marathi

राष्ट्रीय शिक्षण धोरणाला अनुसरून पदवी प्रथम वर्षाच्या अभ्यासक्रमाला पूर्वज्ञानाच्या पार्श्वभूमीवर लक्षात घेऊन पदवी द्वितीय वर्षाचा अभ्यासक्रम देताना विशेषतः तो विद्यार्थी केंद्रित व रोजगाराभिमुख कसा होईल या दृष्टीने सत्र तीन व सत्र चार या दोन्ही सत्रांच्या मराठी विषयाच्या अभ्यास पत्रिका निश्चित करण्याचा प्रयत्न केला आहे. एकूणच विद्यार्थ्यांना नव्या दिशा विशेषतः मराठी भाषा, भाषेतील प्रवाह व भाषेची विविध कौशल्य लक्षात घेऊन अभ्यास घटकांची निश्चित केली आहे. मराठी भाषेचे, साहित्यातील प्रवाह व विविध प्रकारांची मूलगामी ओळख व्हावी म्हणून नव्या घटकांचा अंतर्भाव केला आहे. विद्यार्थ्याने केवळ विषयापुरता अभ्यास करून आता थांबता येणार नाही तर त्यामध्ये संशोधनात्मक दृष्टीने नव्या संधी शोधण्याची ऊर्जा निर्माण करणे यासाठी म्हणून विविध घटकांना अनुरूप भाषा व साहित्याचे घटक निश्चित करावे लागणार आहेत.पदवी द्वितीय वर्षाला मुख्य विषय एकच असून त्या विषयाचे घटक मराठी साहित्य, संस्कृती, भाषा व त्याचबरोबर इतर कलांशी असलेला भाषेचा संबंध उलगडण्यासाठी मुख्य विषयांमध्ये अशा घटकांच्या अभ्यास पत्रिकांचा समावेश केला आहे. तृतीय सत्रामध्ये मराठी वाङ्मयातील महत्त्वाचा वाङ्मय प्रकार म्हणून कादंबरी या वाङ्मयप्रकाराची ओळख व्हावी यासाठी एक अभ्यास पत्रिका तर चौथ्या सत्रात मुख्य विषयांमध्ये एका नाट्यकलाकृतीचा समावेश केला आहे. ज्यातून विद्यार्थ्याला साहित्या बरोबरच नाट्य या बहुआयामी कलेचा परिचय व्हावा.तसेच या वाङ्मय प्रकारांचे मराठी साहित्यात असलेले स्थानही विद्यार्थ्याला लक्षात यावे हेही हे घटक निश्चित करताना दृष्टीसमोर ठेवले आहे. आत्मचरित्र हा साहित्यप्रकारातील महत्त्वाचा वाङ्मय प्रकार लक्षात घेऊन एका आत्मचरित्राचा समावेशही चौथ्या सत्राच्या मुख्य विषयात अंतर्भाव केला आहे. केवळ साहित्य, कला आणि इतर घटकांचा अभ्यास पुरेसा नसून विद्यार्थ्यांना ज्या विविध स्पर्धा परीक्षांना सामोरे जावे लागते हे लक्षात घेऊन तसेच भाषेतील व्याकरणाचे स्थान पाहता मराठी व्याकरण व लेखनविषयक नियम ही अभ्यास पत्रिका समाविष्ट केली आहे. उप विषयांमध्ये ज्याला मायनर म्हणून संबोधले जाते त्यामध्ये प्रामुख्याने मराठी साहित्य स्पर्धा परीक्षेच्या दृष्टीने कसे महत्त्वाचे आहे हे लक्षात घेऊन मराठी साहित्य आणि स्पर्धा परीक्षा ही अभ्यास पत्रिका निश्चित केली आहे. त्याचबरोबर भाषेची उपयोजने लक्षात येण्यासाठी स्पर्धा परीक्षेमध्ये ही उपयोजने कोणत्या पद्धतीने विचारली जातात हे लक्षात घेऊन स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी भाषिक उपयोजने ही अभ्यास पत्रिका निश्चित केली आहे. मानवविज्ञान विद्याशाखे शिवाय इतर शाखांचे विद्यार्थी ज्या जेनेरिक इलेक्टिव्ह किंवा वैकल्पिक अभ्यास पत्रिकांची निवड करतात त्या विद्यार्थ्यांनी मराठी भाषेचा, साहित्याचा फारसा अभ्यास केलेला नसल्याचे लक्षात घेऊन त्यांनाही स्पर्धा परीक्षेसाठी उपयोगी पडण्यासाठी मराठी भाषेच्या व्याकरणाची ओळख होणे महत्त्वाचे आहे. त्यासाठी स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी व्याकरण ही अभ्यास पत्रिका तिसऱ्या सत्रात तर मराठी भाषेची कौशल्य व स्पर्धा परीक्षा ही अभ्यास पत्रिका चौथ्या सत्रात समाविष्ट केली आहे. साहित्य, भाषा व एकूणच मराठीचा व्यवहार लक्षात घेऊन तसेच विविध माध्यमांमध्ये ज्या कौशल्यांची गरज असते ती गरज लक्षात घेऊन तिसऱ्या सत्रात भाषाकौशल्य वाचन व चौथ्या सत्रात व्यावसायिक कौशल्य ब्लॉक लेखन या दोन अभ्यास पत्रिकांचा समावेश केला आहे. ॲबिलिटी इन्व्हेस्टमेंट कोर्स या अंतर्गत जे विविध विद्याशाखांचे विद्यार्थी या अभ्यास पत्रिकेचा अभ्यास करतात ते लक्षात घेऊन मराठी साहित्य ही एक अभ्यास पत्रिका तिसऱ्या सत्रात तर मराठी भाषिक उपयोजन ही अभ्यास पत्रिका चौथ्या सत्रात समाविष्ट केली आहे. अशा पद्धतीने राष्ट्रीय शिक्षण धोरणाला अनुरूप या अभ्यास पत्रिकांचा समावेश द्वितीय वर्षाच्या सत्र तीन व सत्र चार मध्ये समावेश केला आहे.

या सर्व अभ्यास पत्रिका लक्षात घेतल्या तर चार वर्षाच्या एकूण पदवीच्या काळामध्ये साहित्य, भाषा, व्याकरण ,लेखनविषयक नियम ,भाषिक उपयोजने यातील घटक समाविष्ट केले आहेत. विविध माध्यमांच्या मध्ये असलेल्या संधी लक्षात घेऊन त्यासाठी लागणारी कौशल्य व या अभ्यासातून विद्यार्थ्यांची साहित्य व कलेकडे पाहण्याची दृष्टी अभिरुची संपन्न कशी होईल हे लक्षात घेऊन जाणीवपूर्वक महत्त्वाच्या घटकांचा अंतर्भाव असलेल्या साहित्याचा समावेश केला आहे. यातून विद्यार्थ्याला नवनिर्माणाची किंवा सर्जनात्मक लेखन करण्याची प्रेरणाही मिळावी व त्याचबरोबर त्याला सामाजिक भान यावे व तो स्पर्धेच्या काळातही मागे पडू नये अशा अभ्यास पत्रिकांचा समावेश या द्वितीय वर्षाच्या अभ्यासक्रमात केला आहे. मराठी भाषा व साहित्य संस्कृतीची व्यापक स्वरूपाची ओळख व्हावी अशी अपेक्षाही या अभ्यास पत्रिकांचा समावेश करताना ठेवली आहे. या अभ्यासक्रमातून या बाबींची परिपूर्ती होईल असा आशावादी दृष्टिकोन मराठी अभ्यास मंडळाचा आहे.

डॉ. मा. मा. जाधव

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Members of the Board of Studies in the subject of Marathi

under the faculty of Humanities

Sr No	Name of the Member	Design-ation	Address with mail id	Contact No.
1	डॉ. मा. मा. जाधव	अध्यक्ष	बहिर्जी स्मारक महाविद्यालय, वसमत akshargatha@gmail.com	9422874336
2	डॉ. पी. विठ्ठल	सदस्य	भाषा, वाड्मय व संस्कृती संकुल, स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ नांदेड p.vitthal75@gmail.com	9850241332
3	डॉ. पृथ्वीराज तौर	सदस्य	भाषा, वाड्मय व संस्कृती संकुल, स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ नांदेड pritviraj@srtmun.ac.in	9423274565
4	डॉ. संजय बालाघाटे	सदस्य	माधवराव पाटील महाविद्यालय, पालम balaghate.s@rediffmail.com	9960696667
5	डॉ. विश्वाधार देशमुख	सदस्य	यशवंत महाविद्यालय, नांदेड vishvadhard@gmail.com	9860240278
6	डॉ. सर्जेराव रणखांब	सदस्य	देगलूर महाविद्यालय, देगलूर sbrankhamb@gmail.com	9422533667
7	डॉ. कमलाकर चव्हाण	सदस्य	श्री योगानंद स्वामी महाविद्यालय, वसमत kamlakarchavan8@gmail.com	9421381350
8	डॉ. विजयकुमार ढोले	सदस्य	संजीवनी महाविद्यालय, चापोली ता. चाकूर जि. लातूर dholevijay77@gmail.com	9975471574
9	डॉ. कांत जाधव	सदस्य	पं. दीनदयाल उपाध्याय महाविद्यालय, देवणी, जि लातूर drkantjadhav@gmail.com	9850189989
10	डॉ. रणधीर शिंदे	सदस्य	मराठी विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर randhirshinde76@gmail.com	9890913031
11	डॉ. माधव जाधव	सदस्य	नारायणराव वाघमारे महाविद्यालय, आखाडा बाळापूर ता. कळमनुरी जि. हिंगोली mrjadhav1995@gmail.com	9423439991
12	डॉ. बालाजी पोतुलवार	सदस्य	मराठी विभाग, पीपल्स कॉलेज, नांदेड	9823444107
13	वैभव देशमुख	सदस्य	स्वीट लेन, वडगाव, पुणे	8668860129
14	मयुरी पांडुरंग शिंदे	सदस्य	शिवाजी कॉलेज, परभणी	8010255304
15	ज्योती शिवराम मोतीपवळे	सदस्य	महात्मा गांधी महाविद्यालय, अहमदपूर	7875028664

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities

Structure for Four Year Multidisciplinary Degree Program with Multiple Entry and Exit

(First year Structure, Major in Marathi

Year & Level	Sem	OPTIONAL 1	OPTIONAL 2	OPTIONAL 3	Generic Elective (GE) *Select from basket 3 Faculties other than Humanities*	Vocational & Skill Enhancement Course	Ability EnhancementCourse (AEC) (Basket 4) Value Education Courses (VEC) / Indian Knowledge System (IKS) (Basket 5) *(Common across all faculty)*	Field Work / Project/ Internship/ OJT/ Apprenticeship / Case Study Or Co-curricular Courses (CC) (Basket 6 for CC) *(Common across all faculty)*	Credits	Total Credits
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I 4.5	**I**	HMARCT-1101 (2 Cr.) वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यासः कथा आणि प्रवासवर्णन HMARCT-1102 (2 Cr.) आधुनिक मराठी कविता **4 Credit**	HXXXCT1101 (2Cr) HXXXCT1102 (2Cr) **4 CR.**	HXXXCT1101 (2Cr) HXXXCT1102 (2Cr) **4 CR.**	HMARGE-1101 (2 Cr) स्पर्धा परीक्षा : मराठी भाषा आणि व्याकरण **2 Credit**	HMARSC-1101 (2 Cr) भाषाकौशल्य : संवाद **2 Credit**	AECENG-1101 (2 Cr) IKS-1151 (2 Cr) AECMAR-1101 (2 Cr) गद्य, पद्य व उपयोजित मराठी **6 Credit**		22	UG Certificate 44
I 4.5	**II**	HMARCT-1151 (2 Cr.) वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यासः ललित व चरित्र HMARCT-1152 (2 Cr.) मध्ययुगीन मराठी साहित्य **4 Credit**	HXXXCT1151 (2Cr) HXXXCT1152 (2Cr) **4 CR.**	HXXXCT1151 (2Cr) HXXXCT1152 (2Cr) **4 CR.**	HMARGE-1151 (2 Cr) माध्यमातील रोजगार संधी आणि मराठी भाषा **2 Credit**	HMARSC-1151 (2 Cr) भाषाकौशल्य : लेखन **2 Credit**	AECENG-1151 (2 Cr) AECMAR-1151 (2 Cr) मराठी साहित्य आणि व्यावहारीक मराठी VECOI -1151 Constitution of India (2 Cr) **6 Credit**		22	
	Cum Cr.	8	8	8	4	4	12		44	

Exit option **: UG Certificate in OPT-1, OPT-2, OPT-3 on completion of 44 credits** and additional **4 credits from NSQF / Internship**

2 (5.0)	III	**HMARCT1201(4 Cr)** वा:मयप्रकाराचा अभ्यास :कादंबरी **HMARCT1202 (4 Cr)** वाङमयप्रकाराचा अभ्यास : नाटक **8 Credits**		**HMARMT1201** मराठी साहित्य आणि स्पर्धा परीक्षा **4 Credits**	---	**HMARGE1201 (2 Cr)** स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी व्याकरण **2 Credits**	**HMARVC 1201** भाषाकौशल्य : वाचन **2 Credits**	**AECENG1201(2Cr)** **AECMAR1201(2Cr)** मराठी साहित्य ***(Hin, Mar, Kan, Pal, Urd, San, etc)*** **4 Credits**	**CCCXXX1201** (NCC/NSS/Sports/ Culture/Health Wellness/ Yoga Education/Fitness) **(2 Cr)**	**22**	
	IV	**HMARCT1251(4 Cr)** वाङमयप्रकाराचा अभ्यास: आत्मचरित्र **HMARCT1252 (4 Cr)** मराठी व्याकरण व लेखनविषयक नियम **8 Credits**		**HMARMT1251** स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी भाषिक उपयोजन **4 Credits**	---	**HMARGE1251** मराठी भाषेची कौशल्ये व स्पर्धा परीक्षा **(2 Cr)** **2 Credits**	**HMARVC1251** व्यावसायिक कौशल्य : ब्लॉग लेखन **2 Credits**	**AECENG1251(2Cr)** **AECMAR1251(2Cr)** मराठी भाषिक उपयोजन ***(Hin, Mar, Kan, Pal, Urd, San, etc)*** **VECEVS1251 (2Cr)** ***Environmental Studies*** **6 Credits**	-	**22**	**88**
	Cum. Cr.	**24**		**16**	**08**	**08**	**4+4= 08**	**22**	**02**	**44**	
Exitoption: UG Diploma in Major <u>DSC</u> and Minor <u>DSM</u> on completion of 88 credits and additional **4 credits NSQF / Internship in DSC**											
3 (5.5)	**V**	**HMARCT1301 (4Cr)** **HMARCT1302 (4Cr)** **HMARCT1303 (4Cr)** **12 Credits**	**HMARET1301** **4 Credits**	------	**---**	-----	**HMARVC1301** **4 Credits**	-----	**HMARFP1301** **2 Credits**	**22**	
	VI	**HMARCT1351 (4Cr)** **HMARCT1352 (4Cr)** **HMARCT1353 (2Cr)** **HMARIK1351 (2Cr)** **12 Credits**	**HMARET1351** **4 Credits**	--	-----	---	**HMARVC1351** **2 Credits**	-----	**HMAROJ1351** **4 Credits**	**22**	
	Cum. Cr.	**48+8=56**		**12**	**08**	**08**	**6 + 8 =14**	**22**	**12**	**44**	**132**

Exit option: Bachelor of Humanities with Major in <u>DSC</u> and Minor in <u>DSM</u>											
4 (6.0)	**VII**	**HMARCT1401 (4Cr) HMARCT1402(4Cr) HMARCT1403(4Cr) HMARCT1404(2Cr) 14 Credits**	**HMARET1401 4 Credits**	**HXXXRM1401 *Research Methodology* 4 Credits**		**--**	**--**	**--**	**--**	**22**	
	VIII	**HMARCT1451 (4Cr) HMARCT1452(4Cr) HMARCT1453(4Cr) HMARCT1454(2Cr) 14 Credits**	**HMARET1451 4 Credits**	**--**		**--**	**--**	**--**	**HMAROJ1451 4 Credits**	**22**	
	Cum Cr	**Honours: 76+16=92**		**12+ RM 04**	**08**	**08**	**(V-08 + S-06) 14**	**(AEC-16 + VEC-4 + IKS-2) 22**	**(CC-04+FP/CS-04+OJT-04+OJT 4) 16**	**44**	**176**
Exit option: Bachelor of Humanities with Major in DSC (Honours) and Minor in DSM											
4 (6.0)	**VII**	**HMARCT1401 (4Cr) HMARCT1402(4Cr) HMARCT1403(2Cr) 10 Credits**	**HMARET1401 4 Credits**	**HXXXRM1401 *Research Methodology* 4 Credits**		**--**	**--**	**--**	**HMARRP1401 *Research Project* (4Cr)**	**22**	
	VIII	**HMARCT1451(4Cr) HMARCT1452(4Cr) HMARCT1453(2Cr) 10 Credits**	**HMARET1451 4 Credits**	**--**		**--**	**--**	**--**	**HMARRP1451 *Research Project* (8Cr)**	**22**	
Exit option: Bachelor of Humanities with Major in DSC (With Research) and Minor in DSM										**44**	
Total Credits		**Major – 68+16=84**		**12+RM 04**	**08**	**GE/OE - 08**	**(V-08 + S-06) 14**	**(AEC-16 + VEC-4 + IKS-2)22**	**(CC-04+FP/CS-04+OJT-04+RP-12) 24**	**176**	

Abbreviations:

1. **DSC :** Department/Discipline Specific Core (Major)
2. **DSE :** Department/Discipline Specific Elective (Major)
3. **DSM :** Discipline Specific Minor
4. **GE/OE :** Generic/Open Elective
5. **VSEC :** Vocational Skill and Skill Enhancement Course
6. **VSC :** Vocational Skill Courses
7. **SEC :** Skill Enhancement Courses
8. **AEC :** Ability Enhancement courses
9. **MIL :** Modern Indian languages
10. **IKS :** Indian Knowledge System
11. **VEC :** Value Education Courses
12. **OJT :** On Job Training: (Internship/Apprenticeship)
13. **FP :** Field Projects
14. **CEP :** Community Engagement and Service
15. **CC :** Co-Curricular Courses
16. **RM :** Research Methodology
17. **RP :** Research Project/Dissertation

General Guidelines for course structure:

1) The Major subject is the discipline or subject of the main focus and the degree will be awarded in that discipline/subject.
2) Credits and curriculum of Major and Minor subject is same in the first year
3) In the first year Students should choose two different subject as a Major and Minor in same faculty).
4) From the Second year curriculum of Major and Minor subject is the different .
5) Generic /Open Elective is to be chosen compulsorily from faculty other than that of the Major. (Select from Basket)
6) Vocational and Skill Enhancement Courses (VSEC or VSC and SEC) are related to Major Course(DSC)
7) Ability Enhancement Courses (AEC) :

   a) English language may be offered Sem . I for 2 Credits and sem. IV for 2 Cr. in AEC

   b) Second languages may be offered Sem . II for 2 Credits and sem. IV for 2 Cr. in MIL
8) Column No. 7and 8 is common for all faculties.
9) Curriculum of VEC , CI , IKS and CC will provide by university.

==

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

<u>Assigning Codes to the Courses</u> Alphanumeric, Nine Character Coding AAAAA XXXX

1) First (A) Letter indicate Faculty: H – Humanities S- Science; **C** – Commerce, & Management, **I** - Interdisciplinary Studies and **D** –Distance / External mode .

2) Next Three Letters(XXX) indicates Subject (e.g. ECO – Economics, PHY – Physics, COM – Commerce, CMP – Computer Sci) etc.

3) Forth Letter indicate nature of the course : (e.g. **C** – Core, **M** – Minor, , **E** – Elective, **P**– Field Project, **F** – Field Work, **O** – On Job training, **G-** Generic /open Elective (Internship/Apprenticeship), **I** – Internship, **CS** – Case Study, **V:** Vocational Skill Courses, **S:** Skill Enhancement Courses, **A: ,**Ability Enhancement courses, **M:** Modern Indian languages, **IKS:** Indian Knowledge System,**VEC:** Value Education Courses, **CC:** Co-Curricular Courses/ Community Engagement and Service, **R:** Research Methodology. etc.)

4) Sixth Character or First Number indicate the Centre (**1**- for Affiliated colleges, **2** -Main Campus, **3**- Latur sub- centre, **4**- Parbhani sub-centre, **5** -Model Degree College)

5) Seventh Character or second number indicate -Year of Study.E.g.**1** - First year,**2**- second year.etc.

6) Last Two Numbers indicate Course Number

e.g. **HECOC1101** – First Core Course in the First Semester of undergraduate programme in Economics under the Faculty of Humanities.

Sr. No	UG/PG	Semester	Affiliated Colleges	Main Campus	Model Degree College	Sub-center Latur	Sub-center Parbhani	Kinwat Sub-Centre
1	First Year	Semester I	1101 to 1150	2101 to 2150	3101 to 3150	4101 to 4150	5101 to 5150	6101 to 6150
2		Semester II	1151 to 1199	2151 to 2199	3151 to 3199	4151 to 4199	5151 to 5199	6151 to 6199
3	Second Year	Semester III	1201 to 1250	2201 to 2250	3201 to 3250	4201 to 4250	5201 to 5250	6201 to 6250
4		Semester IV	1251 to 1299	251 to 2299	3251 to 3299	4251 to 4299	5251 to 5299	6251 to 6299
5	Third Year	Semester V	1301 to 1350	2301 to 2350	3301 to 3350	4301 to 4350	5301 to 5350	6301 to 6350
6		Semester VI	1351 to 1399	2351 to 2399	3351 to 3399	4351 to 4399	5351 to 5399	6351 to 6399
7	Fourth Year	Semester VII	1401 to 1450	2401 to 2450	3401 to 3450	4401 to 4450	5401 to 5450	6401 to 6450
8		Semester VIII	1451 to 1499	2451 to 2499	3451 to 3499	4451 to 4499	5451 to 5499	6451 to 6499
9	Fifth Year	Semester IX	1501 to 1550	2501 to 2550	3501 to 3550	4501 to 4550	5501 to 5550	6501 to 6550
10		Semester X	1551 to 1599	2551 to 2599	3551 to 3599	4551 to 4599	5551 to 5599	6551 to 6599

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Major in Marathi

Basket1: Major / (Optional) course for Semester III and IV (C) : Each of 4 Credits

Semester	BOS proposing Minor **(e g.)**	Details of Major/Minor Course (M)	
		CODE	**Title of the Corse**
Semester III	1. **BOS in Marathi**	**HMARCT-1201**	वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास : कादंबरी
		HMARCT-1202	वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास : नाटक
Semester IV	2. **BOS in Marathi**	**HMARCT-1251**	वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास: आत्मचरित्र
		HMARCT-1252	मराठी व्याकरण व लेखनविषयक नियम

Basket 4: Generic/Open Elective course (GE)

Each BOS will suggest Generic Elective Courses (minimum one and maximum four) for semester III and IV

		CODE	Title of the Corse
Sem III	BOS in Marathi	HMARGE-1201	स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी व्याकरण
Sem IV	BOS in Marathi	HMARGE-1251	मराठी भाषेची कौशल्ये व स्पर्धा परीक्षा

Note : *GE is to be chosen compulsory from faculty other than that of the Major.*

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities

Basket 6: Languages (AEC and MIL) (Each of 02 Credits for Sem. III and IV)

Semester	Name of the Languages	Details of Second Language (L2)	
		CODE	Title of the Corse (Paper)
Semester III	Marathi	AECMAR-1201	मराठी साहित्य
Semester IV	Marathi	AECMAR-1251	मराठी भाषिक उपयोजन

Basket 7 : Indian Knowledge System *(02 Credits)*

(Each BOS will suggest minimum one paper with curriculum of Indian Knowledge System for semester IV)

Semester	Details of Elective Course (s)	
	CODE	**Title of the Corse**
Semester IV	**VECEVS 1251**	

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities

(Common across faulty, Curriculum will provide by University)

Basket 7 : Co-curricular Courses / Community Engagement Services (CC) *(02 Credits)*

Semester	*Details of Elective Course(CC)*	
	CODE	***Title of the Corse***
Semester III	**CCCNSS1201**	

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi**

Under Graduate Second Year Programme , Semester III *(Level 5.0)*

Teaching Scheme

	Course Code	Course Name	Credits Assigned			Teaching Scheme (Hrs./ week 1 Hrs.=60 M.)	
			Theory	Practical	Total	Theory	Practical
Major	HMARCT-1201	वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास :कादंबरी	04		**04**	04	
	HMARCT-1202	वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास : नाटक	04		**04**	04	
Minor	HMARCT-1201	मराठी साहित्य आणि स्पर्धा परीक्षा	04		**04**	04	
Generic Electives	HMARGE-1201	स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी व्याकरण	02		**02**	02	
Vocational & Skill Enhancement Course	HMARSC-1201	भाषाकौशल्य : वाचन	02		**02**	02	
Ability Enhancement Course /Languages	AECMAR-1201	मराठी साहित्य	02		**02**	02	
Ability Enhancement Course /Languages	AECENG-1201		02		**02**	02	
	CCCXXX-1201	Select from Basket 7	02		**02**	02	
Total Credits			**22**		**22**	**22**	

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi**

Under Graduate Second Year Programme , Semester IV *(Level 5.0)*

Teaching Scheme

	Course Code	Course Name	Credits Assigned			Teaching Scheme (Hrs./ week 1 Hrs.=60 M.)	
			Theory	Practical	Total	Theory	Practical
Major	HMARCT-1251	वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास: आत्मचरित्र	04		**04**	04	
	HMARCT-1252	मराठी व्याकरण व लेखनविषयक नियम	04		**04**	04	
Minor	HMARCT-1251	स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी भाषिक उपयोजन	04		**04**	04	
Generic Electives	HMARGE-1251	मराठी भाषेची कौशल्ये व स्पर्धा परीक्षा	02		**02**	02	
Vocational & Skill Enhancement Course	HMARSC-1251	व्यावसायिक कौशल्य : ब्लॉग लेखन	02		**02**	02	
Ability Enhancement Course /Languages	AECMAR-1251	मराठी भाषिक उपयोजन	02		**02**	02	
Ability Enhancement Course /Languages	AECENG-1251		02		**02**	02	
Environmental Studies	CCCXXX-1251	Select from Basket 6	02		**02**	02	
Total Credits			**22**		**22**	**22**	

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities **Major in Marathi**

Under Graduate Second Year Programme, Semester III & IV *(Level 5.0)*

Examination Scheme

[20% Continuous Assessment (*CA)* and 80% End Semester Examination (*ESE*)]

Subject (1)		Course Code (2)	Course Name (3)	Theory					Total Col. (6+7) / (09)
				Continuous Assessment (CA)				ESE	
				Test I (4)	Test II (5)	Assignment (6)	Avg of T1+T2+Assi. /3 (7)	Total (8)	
Major	Semester III	HMARCT-1201	वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास : कादंबरी	20	20	20	20	80	100
	Semester III	HMARCT-1202	वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास : नाटक	20	20	20	20	80	100
	Semester IV	HMARCT-1251	वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास: आत्मचरित्र	20	20	20	20	80	100
	Semester IV	HMARCT-1252	मराठी व्याकरण व लेखनविषयक नियम	20	20	20	20	80	100
Minor	Semester III	HMARCT-1201	मराठी साहित्य आणि स्पर्धा परीक्षा	20	20	20	20	80	100
	Semester IV	HMARCT-1251	स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी भाषिक उपयोजन	20	20	20	20	80	100
Generic Electives	Semester III	HMARGE-1201	स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी व्याकरण	10	10	10	10	40	50

	Semester IV	HMARGE-1251	मराठी भाषेची कौशल्ये व स्पर्धा परीक्षा	10	10	10	10	40	50
Vocational & Skill Enhancement Course	Semester III	HMARSC-1201	भाषाकौशल्य : वाचन	10	10	10	10	40	50
	Semester IV	HMARSC-1251	व्यावसायिक कौशल्य -ब्लॉग लेखन	10	10	10	10	40	50
Ability Enhancement Course /Languages	Semester III	AECMAR-1201	मराठी साहित्य	10	10	10	10	40	50
Ability Enhancement Course /Languages	Semester IV	AECMAR-1251	मराठी भाषिक उपयोजन	10	10	10	10	40	50

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi**

Under Graduate Second Year Programme, Semester III & IV

Course Structure : Major / Minor *Teaching Scheme*

GE /SEC /AEC *(for 2 credits)*

Course Code	Course Name (Paper Title)	Teaching Scheme (Hrs.)		Credits Assigned		
		Theory	CA	Theory	CA	Total
HMARCT 1201	वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास : कादंबरी	60	-	04	-	04

(for 2 credits)

Course Code	Course Name (Paper Title)	Teaching Scheme (Hrs.)		Credits Assigned		
		Theory	CA	Theory	CA	Total
HMARGE 1201	स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी व्याकरण	**30**	**-**	**02**	**-**	**02**

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem III**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARCT 1201 (4 Cr)

वाङमयप्रकाराचा अभ्यास : कादंबरी

नेमलेली कलाकृती - उसवण – देवीदास सौदागर

पूर्वज्ञान :

१) विद्यार्थ्यांना मराठी वाङ्मयप्रकाराची स्थूल कल्पना आहे.
२) कादंबरी या वाङ्मयप्रकाराची विद्यार्थ्यांना जाण आहे.

उद्दिष्टे –

१) विद्यार्थ्यांना कादंबरी वाङ्मयप्रकाराचे स्वरूप व संकल्पना यांची ओळख करून देणे
२) कादंबरी वाङ्मयाच्या विविध घटकांचा परिचय करून देणे
३) "उसवण " कादंबरीच्या आशयसूत्रचा परिचय करून देणे.
४) मराठी साहित्यातील कादंबरीवाङ्मयाचे निराळेपण लक्षात आणून देणे.
५) विद्यार्थ्यांत कादंबरीवाङ्मयाची आवड निर्माण करणे.

फलश्रुती --

१) विद्यार्थ्यांना कादंबरी वाङ्मयप्रकाराच्या स्वरूपाची ओळख होईल.
२) कादंबरी वाङ्मयप्रकाराच्या विविध घटकांचा परिचय होईल.
३) "उसवण" कादंबरीचे आशयसूत्र विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.
४) मराठी साहित्यातील कादंबरीवाङ्मयाचे निराळेपण समजेल.
५) विद्यार्थ्यांना कादंबरी वाङ्मयप्रकाराची आवड निर्माण होईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem III**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARCT 1201 (4 Cr)

वाङमयप्रकाराचा अभ्यास : कादंबरी

" उसवण"- (कादंबरी) देवीदास सौदागर

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)		कादंबरी संकल्पना आणि स्वरूप	12
	१.१	कादंबरी स्वरूप विशेष	
	१.२	कादंबरीचे घटक	
	१.३	कादंबरीचे प्रकार	
२)		उसवन - कादंबरी	12
	२.१	कादंबरीचे आशयसूत्र	
	२.२	कादंबरीतील जीवनसंघर्ष	
	२ .३	कादंबरीतील समाजवास्तव	
३)		उसवण कादंबरीतील व्यक्तीचित्रण	12
	३.१	व्यक्तीचित्रणाचे स्वरूप	
	३.२	घटनाप्रसंग	
	३.२	कादंबरीतील वातावरण निर्मिती	
४)		उसवणमधील मूल्यात्मता	12
	४.१	कादंबरीतील जीवनमूल्ये	
	४.२	समाजमूल्ये	
	४.३	सांस्कृतिकमूल्ये	
५)		उसवण कादंबरीची भाषाशैली	12
	५.१	निवेदन	
	५.२	संवाद	
	५.३	भाषिक विशेष	
	५.४	कादंबरीचे वेगळेपण	
		Total	**60**

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem III**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARCT 1202 (4 Cr)

वाङमयप्रकाराचा अभ्यास : नाटक

शोभायात्रा - शफायत खान

पूर्वज्ञान-

१) विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्यातील नाटक वाङ्मयप्रकाराची सामान्य ओळख आहे.

२) इतर वाङ्मयप्रकारापेक्षा नाटकाचेअसलेले वेगळेपण याची सर्वसाधारण माहिती आहे.

उद्दिष्टे :

१) विद्यार्थ्यांना नाटक या वाङ्मयप्रकाराची ओळख करून देणे.

२) नाटक आणि अन्य वाङ्मयप्रकार यांच्यातील साम्यभेद विद्यार्थ्यांच्या लक्षात आणून देणे.

३) संहिता आणि प्रयोग या नाटकाच्या दोन्ही अंगांचा विद्यार्थ्यांना परिचय करून देणे.

४) नव्वदोत्तरी मराठी नाटकाचे निराळेपण विद्यार्थ्यांच्या लक्षात आणून देणे.

५) विद्यार्थ्यांमध्ये नाटकाच्या रसास्वादाची अभिरुची वृद्धिंगत करणे.

फलश्रुती :

१) विद्यार्थ्यांना नाटक या वाङ्मयप्रकाराची ओळख होईल.

२) नाटक आणि अन्य वाङ्मयप्रकार यांच्यातील साम्यभेद विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येतील.

३) संहिता आणि प्रयोग या नाटकाच्या दोन्ही अंगांचा विद्यार्थ्यांना परिचय होईल.

४) नव्वदोत्तरी मराठी नाटकाचे निराळेपण विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.

५) विद्यार्थ्यांमध्ये नाटकाच्या रसास्वादाची अभिरुची वृद्धिंगत होईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem III**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARCT 1202 (4 Cr)

वाङमयप्रकाराचा अभ्यास : नाटक

शोभायात्रा - शफाअत खान

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)		नाटक संकल्पना आणि स्वरूप	12
	१.१	नाटक म्हणजे काय	
	१.२	नाटकाचे स्वरूप	
	१.३	नाटकाचे प्रकार	
	१.४	नाट्यसादरीकरणाचे घटक	
२		शोभायात्रा	12
	२.१	मराठी नाटकाला लेखकाचे योगदान	
	२ २	नाटकाचे संविधानक /आशय	
	२.३	आशयाचे महत्त्व	
३		पात्रचित्रण	12
	३.१	व्यक्तिरेखा	
	३.२	समाजदर्शन	
	३.३	संघर्ष	
४		मूल्याविष्कार	12
	४.१	जीवनमूल्ये	
	४.२	सामाजिक मूल्ये	
	४.३	सांस्कृतिक मूल्ये	
	४.४	नाटक आणि उद्बोधन	
५		नाटकाची लेखनशैली	12
	५.१	संवाद	
	५.२	नाटकाची भाषा	
	५.३	उपरोध	
	५.४	नाटकाचे वेगळेपण	
		Total	**60**

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem III**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARMT1201

मराठी साहित्य आणि स्पर्धा परीक्षा

पूर्वज्ञान

१) विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्याचे विविध प्रकार माहित आहेत.

२) स्पर्धा परीक्षेत मराठी साहित्य आणि व्याकरणाचे महत्त्वपूर्ण स्थान आहे,याची जाणीव आहे.

उद्दिष्टे

१) स्पर्धा परीक्षेतील मराठी भाषा व साहित्याचे महत्त्व विशद करणे.

२) मराठी साहित्यातील मूल्यविचारांचा शोध घेणे.

३) स्पर्धा परीक्षा आणि व्याकरणाचा अनुबंध स्पष्ट करणे.

४) क्रियापदविचाराची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करणे.

५) वाक्यविचाराचे लेखन व जीवनव्यवहारातील महत्त्व विशद करणे.

६) मराठी विषयाच्या विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षेतील संधी लक्षात आणून देणे.

फलश्रुती

१) स्पर्धा परीक्षेतील मराठी भाषा व साहित्याचे महत्त्व विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.

२) मराठी साहित्यातील मूल्यविचार समजून घेता येईल.

३) स्पर्धा परीक्षा आणि व्याकरणाचा अनुबंध स्पष्ट होईल.

४) क्रियापदविचाराची संकल्पना व स्वरूप समजून घेता येईल.

५) वाक्यविचाराचे लेखनातील व जीवनव्यवहारातील महत्त्व विद्यार्थ्यांना समजून येईल.

६) मराठी विषयाच्या विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षेतील विविध संधी लक्षात येतील.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem III**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARMT1201

मराठी साहित्य आणि स्पर्धा परीक्षा

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)		कथनात्मक व वैचारिक साहित्य-	14
	१.१	'शेतकऱ्याचा असूड ' (संपादन) महात्मा फुले	
	१.२	'ब्राह्मणकन्या'-(संपादन) श्रीधर व्यंकटेश केतकर	
२)		कविता व कथा	14
	२.१	ती फुलराणी-बालकवी	
	२.२	घेता-विंदा करंदीकर	
	२.३	कोलंबसचे गर्वगीत- कुसुमाग्रज	
	२.४	शिगवाला -नारायण सुर्वे	
	२.५	माणसाने - नामदेव ढसाळ	
	२.६	जेव्हा मी जात चोरली होती -बाबुराव बागुल	
३)		शब्दांच्या जाती	12
	३.१	विकारी	
	३.२	अविकारी	
४)		क्रियापदविचार	10
	४.१	संकल्पना	
	४.२	क्रियापदाचे प्रकार	
५		वाक्यविचार	10
	५.१	संकल्पना	
	५.२	वाक्याचे प्रकार	
		Total	**60**

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem III**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARGE1201 (2 Cr)

स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी व्याकरण

पूर्वज्ञान-

१) विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षेविषयी सर्वसामान्य माहिती आहे.
२) विद्यार्थ्यांना मराठी व्याकरनाचा स्थूल परिचय आहे.

उद्दिष्टे ---

१) विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षेच्या स्वरूपाविषयीची माहिती करून देणे.
२) स्पर्धा परीक्षेत मराठी व्याकरणाचे असलेले महत्त्व अधोरेखित करणे.
३) अनुस्वारासंबंधीचे नियम समजून देणे.
४) मराठीतील शब्दालंकार व अर्थअलंकार यांचे स्वरूप लक्षात आणून देणे.
५) वाक्याचे प्रकार समजून देणे.

फलश्रुती----

१) विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षेच्या स्वरूपाची माहिती होईल .
२) स्पर्धा परीक्षेत व्याकरणाचे असलेले महत्त्व लक्षात येईल.
३) अनुस्वारासंबंधीचे नियम समजतील.
४) शब्दालंकार व अर्थ अलंकार समजतील.
५) मराठीतील विविध वाक्याचे प्रकार लक्षात येतील.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem III**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARGE1201 (2 Cr)
स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी व्याकरण

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)		स्पर्धा परीक्षेचे स्वरूप	04
	१.१	वस्तुनिष्ठ	
	१.२	वर्णनात्मक	
	१.३	स्पर्धा परीक्षेत मराठी व्याकरणाचे महत्त्व	
२)		लेखनविषयक नियम	06
	२.१	अनुस्वारासबंधिचे नियम	
	२.२	-हस्वदीर्घा संबंधीचे नियम	
	२.३	किरकोळ नियम	
३)		अलंकार	10
	३.१	शब्दालंकार	
	३.२	अर्थालंकार	
४)		वाक्यविचार	10
	४.१	वाक्याचे प्रकार	
	४.२	केवल वाक्य	
	४.३	मिश्र वाक्य	
	४.३	संयुक्त वाक्य	
		Total	**30**

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem III**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARVC 1201
भाषाकौशल्य : वाचन

पूर्वज्ञान

१) वाचनाने माहिती व ज्ञान मिळते, याचे आकलन आहे.

२) वाचनाने व्यक्तिमत्व विकास होतो, याची जाणीव आहे.

उद्दिष्टे

१) वाचन कौशल्याची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करणे.

२) वाचनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करणे.

३) वाचन आणि आकलनाचा अनुबंध लक्षात आणून देणे.

४) वाचनवेगाचे महत्त्व अधोरेखित करणे.

५) वाचनाचे विविध स्तर समजून देणे.

फलश्रुती

१) वाचन कौशल्याची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट होईल.

२) वाचनाच्या विविध प्रकारांचे आकलन होईल.

३) वाचन व आकलनाचा अनुबंध विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.

४) विद्यार्थ्यांना वाचनाच्या वेगाचे महत्त्व कळेल.

५) विद्यार्थ्यांना वाचनाचे विविध स्तर समजून येतील.

६) वाचनकौशल्य विकसित झाल्याने विद्यार्थ्यांमध्ये वाचनाची अभिरुची निर्माण होईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem III**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARVC 1201

भाषाकौशल्य : वाचन

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)		वाचन संकल्पना व स्वरूप	08
	१.१	वाचनाचे महत्त्व	
	१.२	वाचन प्रक्रियेतील घटक	
	१.३	वाचनाचे फायदे	
	१.४	वाचनात येणारे अडथळे व उपाय	
२)		वाचनाचे प्रकार	07
	२.१	वाचनाचे विविध प्रकार	
	२.२	वाचन आणि एकाग्रता	
	२.३	एकाग्रता विचलित होण्याची कारणे	
	२.४	एकाग्रता वाढविण्याचे उपाय	
३)		वाचन आणि आकलन	08
	३.१	वाचन आकलन अनुबंध	
	३.२	आकलनाच्या विविध पातळ्या	
	३.३	वाचनवेग व आकलन	
	३.४	अक्षरबोध, शब्दबोध, वाक्यबोध	
४)		वाचनाची विविध अंगे	07
	४.१	जिज्ञासा	
	४.२	आस्वादक	
	४.३	आकालनक्षम	
	४.४	नियमित वाचन,	
	४.५	पाठांतर, पुनर्वाचन	
		Total	**30**

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

***Faculty of Humanities.* Major in Marathi Sem III**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : AECMAR1201(2Cr)

मराठी साहित्य

पूर्वज्ञान -

१) मराठी साहित्य यासंबंधी सर्वसाधारण माहिती आहे .

२) मराठी साहित्यातील गद्य -पद्य या वाङ्मयप्रकाराची माहिती आहे.

उद्दिष्टे :

१) मराठी साहित्याच्या संपन्नतेची विद्यार्थ्यांना ओळख करून देणे.

२) मराठी साहित्याच्या समृद्ध इतिहासाचा विद्यार्थ्यांना परिचय करून देणे.

३) गद्य आणि पद्य स्वरुपातील मराठी साहित्याचे निराळेपण अधोरेखित करणे.

४) कविता,कथा,ललित आणि वैचारिक या वाङ्मय प्रकारांचे विशेष स्पष्ट करणे.

५) विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्याच्या रसास्वादाची अभिरूची वृद्धिंगत करणे.

फलश्रुती :

१) मराठी साहित्याच्या संपन्नतेची विद्यार्थ्यांना ओळख होईल.

२) मराठी साहित्याच्या समृद्ध इतिहासाचा विद्यार्थ्यांना परिचय होईल.

३) गद्य आणि पद्य स्वरुपातील मराठी साहित्याचे निराळेपण विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.

४) कविता,कथा,ललित आणि वैचारिक या वाङ्मय प्रकारांचे विशेष विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येतील.

५) विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्याच्या रसास्वादाची अभिरुची वृद्धिंगत होईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem III**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : AECMAR1201(2Cr)

मराठी साहित्य

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)		कविता	06
	१.१	नवा शिपाई- केशवसुत	
	१.२	सावित्रीबाई ज्योतिराव फुले -प्रज्ञा दया पवार	
२)		कथा	08
	२.१	मरीआईचा गाडा- अण्णा भाऊ साठे	
	२.२	मेख मारो- भास्कर चंदनशिव	
३)		ललित	08
	३.१	आसन्नमरण काळी राणी -दुर्गा भागवत	
	३.२	मनातले ज्योतिराव -अनिल अवचट	
४)		वैचारिक	08
	४.१	भगतसिंगांचे वडिलास पत्र	
	४.२	२५ नोव्हेंबर १९४९ चे संविधान सभेतील भाषण -डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर	
		Total	**30**

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem IV**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARCT1251(4 Cr)

वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास: आत्मचरित्र

पूर्वज्ञान-

१) विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्यातील वाङ्मयप्रकाराची सर्वसाधारण माहिती आहे.

२) आत्मचरित्र या वाङ्मयप्रकाराच्या विषयी सामान्य ज्ञान आहे.

उद्दिष्टे

१) आत्मचरित्र/ आत्मकथन या वाङ्मयप्रकाराची ओळख करून देणे

२) आत्मचरित्र वाङ्मयप्रकाराचे वेगळेपण अधोरेखित करणे.

३) आत्मचरित्राच्या अध्यापनातून विद्यार्थ्यांची सर्जनशीलता वृद्धिंगत करणे.

४) वेगवेगळ्या क्षेत्रातील दखलपात्र आत्मचरित्रांचा परिचय करून देणे.

५) आत्मचरित्राबद्दलची अभिरुची निर्माण करणे.

६) आत्मचरित्रातील नायकाच्या जीवनानुभवाचे महत्व लक्षात आणून देणे.

फलश्रुती

१) आत्मचरित्र/ आत्मकथन या वाङ्मयप्रकाराची विद्यार्थ्यांना ओळख होईल.

२) आत्मचरित्र वाङ्मयप्रकाराचे वेगळेपण विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल .

३) आत्मचरित्राच्या अध्यापनातून विद्यार्थ्यांची सर्जनशीलता वृद्धिंगत होईल.

४) वेगवेगळ्या क्षेत्रातील दखलपात्र आत्मचरित्रांचा विद्यार्थ्यांना परिचय होईल.

५) विद्यार्थ्यांत आत्मचरित्राबद्दलची अभिरूची निर्माण होईल.

६) आत्मचरित्रातील नायकाच्या जीवनानुभवाचे महत्त्व लक्षात येईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem IV**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARCT1251(4 Cr)

वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास: आत्मचरित्र

कृष्णाकाठ- यशवंतराव चव्हाण

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)		आत्मचरित्र संकल्पना	10
	१.१	आत्मचरित्राचे स्वरूप	
	१.२	आत्मनिवेदन	
	१.३	आत्मचरित्र व आत्मकथन	
२)		कृष्णाकाठ	14
	२.१	लेखक परिचय	
	२.२	आशयाचे स्वरूप	
	२.३	जीवन संघर्ष	
३)		कृष्णाकाठ अभिव्यक्ती	12
	३.१	व्यक्तिरेखा	
	३.२	विठाई	
	३.३	कुलसुमदीदी, आई	
	३.४	अन्यव्यक्तिरेखांचा प्रभाव	
४		कृष्णाकाठ चित्रण	12
	४.१	सामाजिक भावविश्व	
	४.२	सांस्कृतिक भावविश्व	
	४.३	राजकीय जाणीव	
	४.४	कौटुंबिक भावविश्व	
५)		कृष्णाकाठ लेखन शैली	12
	५.१	निवेदन	
	५.२	संवाद	
	५.३	आत्मचरित्रातील मी चे स्वरूप	
	५.४	कृष्णाकाठचे मराठी साहित्याला योगदान	
		Total	**60**

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem IV**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARCT1252 (4 Cr)
मराठी व्याकरण व लेखनविषयक नियम

पूर्वज्ञान-

१) व्याकरण ही संकल्पना भाषिकच नाही तर सांस्कृतिक आहे याचे ज्ञान विद्यार्थ्यांना आहे.
२) विद्यार्थ्यांना लेखनविषयक नियमाचे सर्वसाधारण ज्ञान आहे.

उद्दिष्टे---

१) विद्यार्थ्यांना व्याकरण या संकल्पनेचा परिचय करून देणे.
२) विद्यार्थ्यांना व्याकरणाचे महत्त्व स्पष्ट करून देणे.
३) भाषा आणि वाङ्मयात व्याकरणाचे असलेले महत्त्व अधोरेखित करून देणे.
४) व्याकरणाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांची भाषिक दृष्टी आणि समज वृद्धिंगत करणे.
५) लेखनविषयक नियमांचा परिचय करून देऊन त्याचे महत्त्व पटवून देणे.

फलनिष्पत्ती---

१) विद्यार्थ्यांना व्याकरण या संकल्पनेचा परिचय होईल.
२) भाषा आणि वाङ्मय व्यवहारातील व्याकरणाचे महत्त्व विद्यार्थ्यांना अवगत होईल.
३) व्याकरण हा भाषा आणि साहित्य यांचा मूलभूत पाय आहे याचे ज्ञान विद्यार्थ्यांना होईल.
४) व्याकरणाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांची भाषिक दृष्टी आणि सांस्कृतिक समज वृद्धिंगत होईल.
५) लेखनविषयक नियम समजतील व त्याचे भाषा व साहित्यातील महत्त्व लक्षात येईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem IV**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARCT1252 (4 Cr)
मराठी व्याकरण व लेखनविषयक नियम

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)		व्याकरण व लेखनविषयक नियम	12
	१.१	भाषा व व्याकरण परस्पर संबंध	
	१.२	व्याकरणाचे अभ्यास क्षेत्र	
	१.३	लेखनविषयक नियम -अनुस्वारासंबंधीचे नियम	
	१.४	-ह्रस्व दीर्घासंबंधीचे नियम	
	१.५	किरकोळ नियम	12
२)		वर्णमाला	
	२.१	वर्ण म्हणजे काय?	
	२.२	वर्णांचे प्रकार	
	२.३	स्वर	
	२.४	व्यंजने	
३)		शब्दांच्या जाती	12
	३.१	संकल्पना	
	३.२	शब्दांच्या जातीचे प्रकार	
	३.३	विकारी शब्द	
	३.४	अविकारी शब्द	
४)		प्रयोग विचार	12
	४.१	प्रयोगाचे प्रकार	
	४.२	कर्तरी प्रयोग-व उपप्रकार	
	४.३	कर्मणी प्रयोग व उपप्रकार	
	४.४	भावे प्रयोग व उपप्रकार	
	४.५	संकीर्ण प्रयोग	
५)		विभक्ती विचार	12
	५.१	विभक्ती संकल्पना व प्रकार	
	५.२	विभक्तीचे प्रत्यय व अर्थ	
	५.३	विभक्तीकारकावरून की प्रत्ययावरून	
	५.४	चतुर्थी व षष्ठी संदर्भातील वाद	
		Total	**60**

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem IV**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARMT1251 (4 Cr)
स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी भाषिक उपयोजन

पूर्वज्ञान-

१) विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षेविषयी सर्वसाधारण माहिती आहे.
२) स्पर्धा परीक्षेत मराठी भाषिक उपयोजन हा घटक महत्त्वाचा आहे हे माहीत आहे.

उद्दिष्टे-

१) स्पर्धा परीक्षेत मराठी भाषिक उपयोजनाचे असलेले महत्त्व अधोरेखित करणे.
२) स्पर्धा परीक्षेतील निबंध लेखनाचे स्वरूप व प्रकार यासंबंधी माहिती देणे.
३) पत्रलेखनाचे स्वरूप व प्रकार समजून देणे.
४) अनुवादाची संकल्पना व प्रकार माहित करून देणे.
५) मुलाखतीची संकल्पना व स्वरूप यांची जाण करून देणे.
६) बातमी लेखनाचे स्वरूप समजून देणे.

फलश्रुती -- -

१) स्पर्धा परीक्षेतील भाषिक उपयोजनाचे महत्त्व लक्षात येईल.
२) निबंध लेखनाचे स्वरूप समजेल.
३) पत्रलेखन करता येईल .
४) अनुवादाची संकल्पना स्पष्ट होईल.
५) मुलाखतीची संकल्पना समजेल.
६) बातमी लेखनाचे स्वरूप अवगत होईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem IV**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARMT1251
स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी भाषिक उपयोजन

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)		स्पर्धा परीक्षा व निबंध लेखन	10
	१.१	निबंध लेखन संकल्पना	
	१.२	निबंधलेखनाचे स्वरूप व व्याप्ती	
	१.३	निबंधाचे प्रकार	
२)		पत्रलेखन	12
	२.१	पत्र म्हणजे काय ?	
	२.२	पत्र लेखनाचा इतिहास	
	२.३	पत्र लेखनाचे स्वरूप	
	२.४	पत्रलेखनाचे प्रकार	
३)		अनुवाद	12
	३.१	संकल्पना	
	३.२	अनुवादाचे स्वरूप	
	३.३	अनुवादकासाठी आवश्यक गुण	
	३.४	अनुवादाचे प्रकार	
४)		मुलाखत	12
	४.१	संकल्पना व स्वरूप	
	४.२	मुलाखत देताना घ्यावयाची काळजी	
	४.३	मुलाखत घेतांना घ्यावयाची काळजी	
	४.४	मुलाखतीचे प्रकार	
५)		बातमी लेखन	14
	५.१	संकल्पना	
	५.२	बातमी मूल्ये /निकष	
	५.३	बातमीलेखनाचा मसुदा	
	५.४	बातमीचे प्रकार	
		Total	**60**

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem IV**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARGE1251 (2 Cr)
मराठी भाषेची कौशल्ये व स्पर्धा परीक्षा

पूर्वज्ञन-

१) विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षे विषयी माहिती आहे.
२) मराठी भाषेत विविध कौशल्य असल्याची जाण विद्यार्थ्यांना आहे.

उद्दिष्टे-

१) स्पर्धा परीक्षेत मराठी भाषिक उपयोजनाचे असलेले महत्त्व अधोरेखित करणे.
२) स्पर्धा परीक्षेतील निबंध लेखनाचे स्वरूप व प्रकार यासंबंधी माहिती देणे.
३) पत्रलेखनाचे स्वरूप व प्रकार समजून देणे.
४) अनुवादाची संकल्पना व प्रकार माहित करून देणे.
५) मुलाखतची संकल्पना व स्वरूप यांची जाण करून देणे.
६) बातमी लेखनाचे स्वरूप समजून देणे.

फलश्रुती -

१) स्पर्धा परीक्षेतील भाषिक उपयोजनाचे महत्त्व लक्षात येईल.
२) निबंध लेखनाचे स्वरूप समजेल.
३) पत्रलेखन करता येईल .
४) अनुवादाची संकल्पना स्पष्ट होईल.
५) मुलाखतीची संकल्पना समजेल.
६) बातमी लेखनाचे स्वरूप अवगत होईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem IV**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARGE1251
मराठी भाषेची कौशल्ये व स्पर्धा परीक्षा

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)		पत्रलेखन	08
	१.१	नोकरीसाठी अर्ज	
	१.२	कार्यालयीन पत्र	
	१.३	व्यावसायिक पत्र	
२)		आख्यात विचार	08
	२.१	धातूची आख्यात रूपे	
	२.२	क्रियापदाचे अर्थ(कारकार्थ)	
	२.३	क्रियापदाचे उपपद अर्थ	
३)		लिंग विचार	08
	३.१	संकल्पना	
	३.२	प्रकार	
	३ ३	लिंगभेदामुळे नामाच्या रूपात होणारे बदल	
४)		संवाद कौशल्य	06
	४.१	संकल्पना	
	४.२	संवाद आणि व्यक्तिमत्व विकास	
	४.३	प्रभावी संवादाचे घटक	
		Total	**30**

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem IV**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARVC1251

व्यावसायिक कौशल्य : ब्लॉग लेखन

पूर्वज्ञान–

१) विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक कौशल्याचे ज्ञान आहे.
२) विद्यार्थ्यांना सामाजिक माध्यमातील ब्लॉग लेखन याविषयी माहिती आहे.

उद्दिष्टे :

१) ब्लॉग लेखन या व्यावसायिक कौशल्याची विद्यार्थ्यांना ओळख करून देणे.
२) ब्लॉग लेखन या व्यावसायिक कौशल्याचे निराळेपण अधोरेखित करणे.
३) ब्लॉग लेखनाच्या परिचयातून विद्यार्थ्यांना सर्जनशीलतेकडे वळविणे.
४) वेगवेगळ्या क्षेत्रातील दखलपात्र व्यक्तींच्या ब्लॉग आणि ब्लॉगचा परिचय करून देणे.
५) ब्लॉग लेखनाच्या माध्यमातून एकंदरीत सर्जनशील लेखनाबद्दल अभिरुची निर्माण करणे.
६) ब्लॉग आणि व्लॉगच्या माध्यमातून विविध व्यवसायांच्या संधी लक्षात आणून देणे.

फलश्रुती :

१) ब्लॉग लेखन या व्यावसायिक कौशल्याची विद्यार्थ्यांना ओळख होईल.
२) ब्लॉग लेखन या व्यावसायिक कौशल्याचे निराळेपण विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.
३) ब्लॉग लेखनाच्या परिचयातून विद्यार्थ्यांना सर्जनशीलतेकडे वळविता येईल.
४) वेगवेगळ्या क्षेत्रातील दखलपात्र व्यक्तींच्या ब्लॉग आणि व्लॉगचा विद्यार्थ्यांना परिचय होईल.
५) ब्लॉग लेखनाच्या माध्यमातून एकंदरीत सर्जनशील लेखनाबद्दल अभिरुची निर्माण होईल.
६) ब्लॉग आणि व्लॉगच्या माध्यमातून विविध व्यवसायांच्या संधी लक्षात येतील.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem IV**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : HMARVC1251 (2 Cr)

व्यावसायिक कौशल्य : ब्लॉग लेखन

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१.		ब्लॉग (अनुदिनी)लेखन	06
	१.१	संकल्पना	
	१.२	स्वरूप	
	१.३	ब्लॉग लेखनाचा इतिहास	
२.		ब्लॉग (अनुदिनी)लेखनाचे प्रकार	08
	२.१	वैयक्तिक ब्लॉग	
	२.२	सहयोगी ब्लॉग	
	२.३	मायक्रोब्लॉगिंग	
	२.४	संस्थात्मक ब्लॉग	
३.		ब्लॉग लेखन	08
	३.१	ब्लॉग लेखनाचे तांत्रिक अंग	
	३.२	ब्लॉग कसा तयार करावा	
	३.३	ब्लॉग लेखनाचे टप्पे	
४.		ब्लॉग लेखनाचे विशेष	08
	४.१	ब्लॉग आणि ब्लॉग: साम्यभेद	
	४.२	लेखन विशेष	
	४.३	व्यवसाय विशेष/व्यावसायिक फायदे	
		Total	**30**

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem IV**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : AECMAR1251(2Cr)

मराठी भाषिक उपयोजन

पूर्वज्ञान—

१) भाषिक उपयोजनाचा विद्यार्थ्यांना परिचय आहे.

२) सूत्रसंचालन याविषयी सर्वसाधारण माहिती आहे.

३) टिप्पणी लेखन, अहवाल लेखन व मुलाखत याविषयीची माहिती आहे.

उद्दिष्टे :

१) मराठी भाषिक (उपयोजनाचा) कौशल्यांचा विद्यार्थ्यांना परिचय करून देणे.

२) सूत्रसंचालन या कौशल्याचे विशेष विद्यार्थ्यांच्या लक्षात आणून देणे.

३) टिप्पणी लेखन या कौशल्याची विद्यार्थ्यांना ओळख करून देणे.

४) अहवाल लेखन कसे करावे,याचा परिचय विद्यार्थ्यांना करून देणे.

५) मुलाखत कशी द्यावी आणि कशी घ्यावी हे विद्यार्थ्यांना उलगडून दाखवणे.

६) बातमी लेखन या कौशल्याची विद्यार्थ्यांना ओळख करून देणे.

फलश्रुती :

१) मराठी भाषिक (उपयोजनाचा) कौशल्यांचा विद्यार्थ्यांना परिचय होईल.

२) सूत्रसंचालन या कौशल्याचे विशेष विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येतील.

३) टिप्पणी लेखन या कौशल्याची विद्यार्थ्यांना ओळख होईल.

४) अहवाल लेखन कौशल्याचा विद्यार्थ्यांना परिचय होईल.

५) मुलाखत कशी द्यावी आणि कशी घ्यावी, याचा विद्यार्थ्यांना उलगडा होईल.

६) बातमी लेखन या कौशल्याची विद्यार्थ्यांना ओळख होईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. **Major in Marathi Sem IV**

Under Graduate Second Year Programme

Paper Code : AECMAR1251(2Cr)

मराठी भाषिक उपयोजन

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)		सूत्रसंचालन	06
	१.१	संकल्पना	
	१.२	प्रकार	
	१.३	प्रभावी सूत्रसंचालकांचे गुणविशेष	
२)		मुलाखत	08
	२.१	संकल्पना	
	२.२	मुलाखत देताना व घेताना घ्यावयाची काळजी	
	२.३	मुलाखतीची पूर्वतयारी	
	२.४	मुलाखतीचे प्रकार	
३)		टिपणी लेखन	08
	३.१	संकल्पना	
	३.२	टिप्पणी लेखनाचे महत्त्व	
	३.३	टिप्पणीचे प्रकार	
४)		रोजनिशी लेखन	08
	४.१	संकल्पना व स्वरूप	
	४.२	रोजनिशी चे विशेष/वैशिष्ट्ये	
	४.३	रोजनिशी लेखनाचे फायदे	
		Total	**30**